

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

|                                  |                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва курсу</b>               | <b>Філософія науки</b>                                                                                                                                                                              |
| <b>Рівень вищої освіти</b>       | Третій (освітньо-науковий) рівень                                                                                                                                                                   |
| <b>Галузь знань</b>              | 08 Право                                                                                                                                                                                            |
| <b>Спеціальність</b>             | 081 Право                                                                                                                                                                                           |
| <b>Освітньо-наукова програма</b> | Право                                                                                                                                                                                               |
| <b>Статус дисципліни</b>         | Обов'язкова                                                                                                                                                                                         |
| <b>Форма здобуття освіти</b>     | Очна (денна), заочна                                                                                                                                                                                |
| <b>Обсяг дисципліни</b>          | 3 кредити ЄКТС                                                                                                                                                                                      |
| <b>Мова викладання</b>           | Українська                                                                                                                                                                                          |
| <b>Викладач</b>                  | Маруховська-Картунова Ольга Олександрівна                                                                                                                                                           |
| <b>Профайл викладача</b>         | <a href="https://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/marukhovska-kartunova-olga-oleksandrivna">https://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/marukhovska-kartunova-olga-oleksandrivna</a> |
| <b>Контактний телефон</b>        | + 38 044 455-57-12                                                                                                                                                                                  |
| <b>E-mail</b>                    | OlgaM@krok.edu.ua                                                                                                                                                                                   |
| <b>Консультації</b>              | Згідно з розкладом (online), MS Teams                                                                                                                                                               |

[https://teams.microsoft.com/l/team/19%3AD4MGrBcktxjVNVQN81aXtYUMDab\\_Lv01hobUBhTHqhQ1%40thread.tacy2/conversations?groupId=79b028ae-f372-4211-b4e6-b31d9bd42dc1&tenantId=cf94ad9d-2983-43f5-9909-722602ea2165](https://teams.microsoft.com/l/team/19%3AD4MGrBcktxjVNVQN81aXtYUMDab_Lv01hobUBhTHqhQ1%40thread.tacy2/conversations?groupId=79b028ae-f372-4211-b4e6-b31d9bd42dc1&tenantId=cf94ad9d-2983-43f5-9909-722602ea2165)

### 1. Коротка анотація до освітнього компоненту.

**Метою** вивчення освітнього компоненту «Філософія науки» є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня «доктор філософії» цілісного наукового світогляду на основі досягнень сучасної філософії науки, надання можливості глибинного розуміння сутності та генези філософії науки, а також синтезу набутих знань з метою створення теоретико-методологічного підґрунтя унікальних авторських наукових досліджень.

У результаті засвоєння освітнього компоненту здобувачі мають **знати:**

- специфіку філософії науки як напряму сучасної філософії;

- еволюцію концептуальних підходів у філософії науки та структурі наукового знання;
- форми та структуру наукового пізнання як предмету філософського аналізу;
- основні типи та класифікацію наукових теорій;
- особливості та основні історичні етапи наукової революції;
- філософські засади наукового мислення (логічного, аналітичного та критичного);
- сутність понять «парадигмальність», «зміна парадигм» Т. Куна та «міждисциплінарність» як основні тенденції філософії науки.

У результаті засвоєння освітнього компоненту здобувачі вищої освіти мають **вміти**:

- застосовувати понятійно-категоріальний апарат філософії науки у науковому пізнанні навколишнього світу та розумінні сучасних наукових проблем людського буття;
- розрізняти основні функції, цілі та завдання філософії науки, визначати її місце в структурі сучасної філософії;
- характеризувати основні закономірності та ознаки науки;
- здійснювати порівняльний аналіз структурних елементів наукової теорії;
- класифікувати за різними критеріями науки в наукознавстві;
- застосовувати закони діалектики та формальної логіки як інструменти методології наукового дослідження;
- характеризувати загальнонаукові методи, підходи та принципи наукового дослідження;
- дотримуватися етичної культури академічної доброчесності науковця.

## **2. Результати навчання:**

**ІК** Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі права професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

### **Загальні компетентності:**

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

### **Спеціальні (фахові) компетентності:**

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

#### **Програмні результати навчання:**

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

### **3. Обсяг курсу**

| Вид заняття                               | Загальна кількість годин/ кредитів ECTS |        |             |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------|--------|-------------|
|                                           | 90 годин / 3 кред. ECTS. 1 семестр      |        |             |
| Загальна кількість годин / форма навчання | денна                                   | заочна | дистанційна |
| лекції                                    | 14                                      | 14     | -           |
| семінарські заняття / практичні           | 16                                      | 16     | -           |
| самостійна робота                         | 60                                      | 60     | -           |

**4. Пререквізити** – Вивченню ОК «Філософія науки» передуює ОК «Методологія та організація наукових досліджень».

**5. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:** частина навчальних занять проходить з використанням проєктору, комп'ютер/ноутбук, MS Office

365, Power Point, доступ до інтернет-мережі, засоби електронного забезпечення навчання MS Teams, Moodle.

**6. Політика курсу** – здобувачі вищої освіти мають дотримуватись кодексу академічної доброчесності: [https://www.krok.edu.ua/download/nakazi/2018-10-18\\_kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf](https://www.krok.edu.ua/download/nakazi/2018-10-18_kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf)

У разі проведення занять в он-лайн форматі, здобувач має під'єднатися до навчальної платформи де буде проводитись заняття. Заходити на навчальну платформу (MS Teams) виключно під своїм реальним прізвищем. Під час занять з використанням онлайн платформи MS Teams камера має бути увімкненою впродовж всього заняття, мікрофон включається за потреби під час відповідей/запитань. У разі відсутності можливості включати камеру, здобувач має повідомити викладача та отримати дозвіл бути присутнім з вимкненою камерою. В разі непід'єнання та відсутності реакції здобувача на звернення викладача до нього особисто, здобувач вважається відсутнім на занятті.

## **7. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ**

**Вступ.** Актуальність і необхідність вивчення курсу «Філософія науки» в аспірантурі у закладах вищої освіти України.

### **МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ.**

#### **Тема 1. Філософія науки як напрям сучасної філософії.**

Поняття філософії як теоретичної форми світогляду та специфічного типу знання та способу пізнання. Філософія як знання «софійного» типу («любомудрія»). Філософія як «любов до мудрості» (Піфагор). Універсальність філософського знання. Філософія і наука. Різноманітність трактувань співвідношення філософії та науки. Розуміння специфіки наукового світогляду і філософії як його теоретичної форми.

Визначення поняття «філософія науки». Місце філософії науки, логіки і теорії аргументації в структурі філософського знання. Філософські виміри науки. Поняття та сутність філософії науки та її засадничі аспекти. Класифікація філософських проблем науки.

#### **Тема 2. Філософія науки та структура наукового знання: еволюція концептуальних підходів.**

Історичні етапи філософсько-наукового пізнання світу. Основні етапи зародження і розвитку філософії науки. Зародження та розвиток наукових знань від Стародавньої Греції, епохи Відродження, Нового часу та Просвітництва. Наукові відкриття XX століття як передумова нової картини світу.

Сучасні тенденції у дослідженні структури наукового знання. Характеристика класичних підходів до структури наукового знання (емпіризм,

раціоналізм). Емпіризм. Акцент на досвіді як джерелі знання, індуктивний метод пізнання. Представники: Френсіс Бекон, Джон Локк. Раціоналізм. Пріоритет розуму над досвідом, дедуктивний метод пізнання. Представники: Рене Декарт, Бенедикт Спіноза.

Позитивізм та його критика. Логічний позитивізм. Спроба об'єднати емпіризм і логіку, верифікаційний принцип. Критика позитивізму.

Постмодерністська критика науки. Соціальний конструктивізм. Наукове знання як соціальний конструкт, залежний від історичних та культурних факторів. Релятивізм. Відсутність об'єктивної істини, множинність інтерпретацій.

Сучасні тенденції у філософії науки. Епістемологія. Аналіз гендерних упереджень у науці. Наукові дослідження. Вивчення наукової діяльності як соціального процесу. Філософія природних наук. Спеціалізація на філософських проблемах окремих наук.

### **Тема 3. Філософія наукового пізнання в структурі філософії науки.**

Загальне поняття науки та наукового пізнання. Багатоманітність визначень поняття «наука» та «наукове пізнання». Наука як об'єкт філософського аналізу. Наука як система знань. Наука як складний і багатоаспектний соціальний феномен. Наука як специфічна форма теоретичного пізнання світу. Наука як одна із форм суспільної свідомості. Наука як сфера дослідницької діяльності, спрямована на вироблення та систематизацію нових знань.

Структура науки. Основні елементи структури науки: закони та закономірності, основні поняття, принципи, наукові ідеї, наукові концепції, наукові теорії, гіпотези, наукові проблеми, наукові парадигми. Основні засади науки. Три блоки основ у структурі науки: ідеали і норми наукового пізнання, наукова картина світу, філософські основи. Поняття наукової теорії. Основні типи наукових теорій: емпіричні (описові), математизовані, дедуктивні. Класифікація наукових теорій. Структура наукової теорії: науковий факт; категорія; аксіома; постулат; принцип; поняття; судження; закон; закономірність та ін. Основні функції наукової теорії.

Головна функція науки: пізнання об'єктивного світу з метою вивчення і вдосконалення. Основні функції науки. Головні цілі науки. Основні ознаки науки. Основні закономірності розвитку науки. Роль і місце науки в українському суспільстві. Організація науки в Україні. Система наукових інституцій в Україні та спроби та результати її реформування. Система інститутів Національної Академії наук України. Наукові установи освітніх закладів. Кількісні та якісні показники української науки в порівняльному зрізі. Законодавче регулювання та забезпечення наукової діяльності. Система наукових звань та наукових ступенів в Україні.

### **Тема 4. Класифікація наук у наукознавстві. Наукові революції.**

Поняття наукознавство як науки про закономірності функціонування та розвитку науки, структуру і динаміку наукового знання, взаємодію науки з іншими соціальними інститутами. Основні завдання наукознавства. Розділи сучасного наукознавства та їх характеристика.

Основні засади класифікації та інтеграції наук. Класифікація наук (за різними критеріями): 1) за сферою дослідження – природничі, суспільні, технічні науки та ін.; 2) за характером відношення до суспільної практики – фундаментальні і прикладні; 3) за способом і методами одержання нового знання – теоретичні, емпіричні та ін. Основні галузі наук в Україні.

Поняття наукової революції як радикальних якісних зрушень в розвитку науки. Особливості наукової революції. Основні історичні етапи наукової революції. Перша наукова революція (XV-XIII ст.) – становлення класичного природознавства (механіка, фізика, математика, астрономія, медицина, біологія та ін.) Друга наукова революція (XIX – поч. XX ст.) – поява нової некласичної науки (відкриття електрона, радіо, теорії відносності, рентгена, радіоактивності, кібернетики та ін.). Третя наукова революція або науково-технологічна революція (середина XX ст. – сьогодні) – виникнення постнекласичної науки (поява інформатики, комп'ютерів та ін.).

Концепція наукових революцій Т. Куна. Парадигми та зміни парадигм. Наукові революції як періоди радикальної зміни наукової картини світу.

## МОДУЛЬ II. Практична філософія науки.

### Тема 5. Філософські засади наукового мислення (логічного, аналітичного, критичного, системного).

Визначення поняття «наукове мислення». Наукове мислення як особливий вид пізнавального процесу, спрямованого на впровадження об'єктивних відомостей в людську свідомість. Основні філософські засади наукового мислення. Основні риси наукового мислення: об'єктивність, системність, концептуальність, розробка теорій, логічність, наявність методології, формалізація та ін. Форми наукового мислення: ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія та ін.

Логічне мислення як здатність мислити точно й послідовно, не допускаючи протиріч в своїх міркуваннях, та вміння викривати логічні помилки. Логічне мислення як здатність знаходити логічні зв'язки між фактами, розуміти закономірності та принципи. Розвиток логічного мислення для розвитку креативності, критичного мислення і здатності до аналізу.

Аналітичне мислення як здатність людини проаналізувати конкретну ситуацію, зіставити факти й зробити висновки на основі отриманих даних.

Критичне мислення як здатність свідомо та самостійно міркувати над отриманою інформацією: ставити запитання, шукати аргументи, знаходити незалежні та самобутні розв'язки; вміння формулювати власні думки, приймати власні рішення та вміння переконливо їх обґрунтувати.

Системне мислення як підхід до вирішення проблем, який передбачає розгляд проблем як пов'язаних частин більшої системи, а не як ізольованих елементів. Системне мислення як розуміння взаємозв'язків, взаємодій та закономірностей у складній системі.

## **Тема 6. Загально-наукові методи, підходи та принципи наукового дослідження**

Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія. Поняття методу та методології. Загальнонаукові методи та принципи наукового дослідження: аналіз і синтез, індукція та дедукція, методи абстрагування, узагальнення і конкретизації; методи аналогії та порівняння; метод системного аналізу; концептуальний та парадигмальний методи; кількісно-якісні методи; метод моделювання та прогнозування; метод термінологічного аналізу; методи класифікації та типологізації та ін.

Загальнонаукові підходи наукового дослідження: системно-структурний підхід, структурно-функціональний підхід, системно-діяльнісний підхід, історичний підхід, синергетичний підхід, інформаційний підхід, культурологічний підхід, аксіологічний підхід та ін.

Логіка та методологія наукових досліджень, теорія та практика аргументації. Логічна методологія (логіка наукового пізнання). Діалектична логіка пізнання. Значення логіки для формування культури наукового мислення. Закони логіки Аристотеля та закони всезагального розвитку в контексті історії та філософії науки.

## **Тема 7. Етична культура академічної доброчесності науковця.**

Поняття «етична культура академічної доброчесності». Закон України «Про освіту» (2017) Стаття 48. Академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі.

Цінності та принципи Бухарестської Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні (2004): академічна етика, культура та спільнота; академічна доброчесність у процесах викладання та навчання; демократичне та етичне керівництво та управління; дослідження, що базуються на академічній доброчесності та соціальній відповідальності.

Морально-етичні цінності дослідника: професійний обов'язок, соціальна відповідальність, академічна честь, повага до іншої людини. Академічна доброчесність – це моральний кодекс та етичні правила цивілізованого наукового та освітнього співтовариства. Поняття академічної доброчесності включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату; підтримка академічних стандартів; чесність і ретельність у дослідженнях та науковому видавництві.

## 8. Схема курсу

| Тиждень<br>/кіль-<br>кість<br>годин         | Тема                                                                                                                                                                                                                                                                                | Форма<br>діял.-сті<br>(лекція,<br>семінар,<br>сам.роб.)<br>Формат:<br>(Online/<br>ауд.зан.)                             | Література*<br>* Ресурси в інтернеті                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Завдання                                                                                                                                                                                                                                    | Тер-<br>мін<br>вико-<br>нанн<br>я                   |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| Перший/<br>другий<br>тиждень<br>12 годин    | <b><u>МОДУЛЬ І.<br/>ІСТОРІЯ ТА<br/>ТЕОРІЯ<br/>ФІЛОСОФІЇ<br/>НАУКИ.</u></b><br><b><u>Лекція 1.</u></b><br><b>Філософія<br/>науки як<br/>напрямок<br/>сучасної<br/>філософії.</b><br><br><b><u>Семінар 1.</u></b><br><i>Філософія<br/>науки: основні<br/>функції та<br/>напрямки.</i> | Лекція/се-<br>мінарське<br>заняття<br>/Online<br><br>Лекцій –<br>2 год.<br>Семінар –<br>1 год.<br>Сам./роб. –<br>9 год. | 1. Абдула А. Сучасна філософія науки: передумови формування та основні напрями. <i>Актуальні проблеми духовності</i> : збірник наукових праць. / Ред. Я.В. Шрамко. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. Вип. 24. С. 23-44.<br>2. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.<br>3. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. / Я.В. Тарароєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 350 с. | 1. Опрацювати лекційний матеріал.<br>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).<br>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самост. роботи в Мудл).<br>4. Скласти схему (див. Мудл). | 1-2<br>тижні<br>до<br>семінар-<br>ського<br>заняття |
| Третій/<br>четвертий<br>тиждень<br>12 годин | <b><u>Лекція 2.</u></b><br><b>Філософія<br/>науки та<br/>структура<br/>наукового<br/>знання:<br/>еволюція<br/>концептуальн.<br/>підходів.</b><br><br><b><u>Семінар 2.</u></b><br><i>Основні етапи<br/>зародження,<br/>становлення та<br/>розвитку<br/>філософії<br/>науки.</i>      | Лекція/се-<br>мінарське<br>заняття<br>/Online<br><br>Лекцій –<br>2 год.<br>Семін. –<br>1 год.<br>Сам./роб.<br>– 9 год.  | 1. Гриб В.І. Філософія науки. Навч.-метод. посібник. Вінниця: ВДПУ, 2019. 224 с.<br>2. <i>Маруховська-Карпунова О.О., Хромова О.І., Цой Т.В. Філософія науки та структура наукового знання: еволюція концептуальних підходів. Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках.</i> Дніпро: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2023. №6 (2). С. 36-44.<br>3. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навч. посіб.. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.                                                   | 1. Опрацювати лекційний матеріал.<br>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).<br>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самост. роботи в Мудл).<br>4. Скласти схему (див. Мудл). | 1-2<br>тижні<br>до<br>семіна-<br>рськ.<br>заняття   |

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                  |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| П'ятий/<br>шостий<br>тиждень<br>12 годин     | <b><u>Лекція 3.</u></b><br><b>Філософія наукового пізнання в структурі філософії науки.</b><br><b><u>Семінар 3.</u></b><br><i>Наукове пізнання як предмет філософського аналізу.</i>                                                                                                                     | Лекція/се-<br>мінарське<br>заняття<br>/Online<br><br>Лекцій –<br>2 год.<br>Семін. –<br>1 год.<br>Сам./роб. –<br>9 год. | 1. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.<br>2. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.<br>3. Філософія науки: підручник. / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І.С. Добронравової. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. 255 с.<br>4. Філософія науки: підручник. / О.П. Сидоренко, С.С. Корлюк, О.А. Коваленко, Т.В. Розова та ін.; за ред. О.П. Сидоренка. Одеса: 2020.230 с.                                                                                                                                                                                                                                              | 1. Опрацювати лекційний матеріал.<br>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).<br>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самот. роботи в Мудлі).<br>4. Скласти схему.              | 1-2<br>тижні<br>до<br>семіна<br>рськ.<br>заняття |
| Сьомий<br>/восьмий<br>тиждень<br>12 годин    | <b><u>Лекція 4.</u></b><br><b>Класифікація наук у наукознавстві. Наукові революції.</b><br><br><b><u>Семінар 4.</u></b><br><i>Наукові революції – головні чинники і передумови виникнення засад філософії науки.</i>                                                                                     | Лекція/се-<br>мінарське<br>заняття<br>/Online<br><br>Лекцій –<br>2 год.<br>Семін. –<br>1 год.<br>Сам./роб. –<br>9 год. | 1. Гриб В.І. Філософія науки. Навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ, 2019. 224 с.<br>2. Філософія науки: підручник. / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І.С. Добронравової. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. 255 с.<br>3. Філософія науки: підручник. / О.П. Сидоренко, С.С. Корлюк, О.А. Коваленко, Т.В. Розова та ін.; за ред. О.П. Сидоренка. Одеса: 2020.230 с.<br>4. Карівець І., Кадило А. Сучасна філософія науки: теми й проблеми: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2024. 141 с.                                                                                                                                                                                                                | 1. Опрацювати лекційний матеріал.<br>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).<br>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самот. роботи в Мудлі).<br>4. Скласти схему (див. Мудлі). | 1-2<br>тижні<br>до<br>семіна<br>рськ.<br>заняття |
| Дев'ятий /<br>десятий<br>тиждень<br>13 годин | <b><u>МОДУЛЬ II.</u></b><br><b><u>Практична філософія науки:</u></b><br><b><u>Лекція 5.</u></b><br><b>Філософські засади наукового мислення (логічного, аналітичного, критичного)</b><br><br><b><u>Семінар 5.</u></b><br><i>Закони діалектики та формальної логіки як інструменти наукового аналізу.</i> | Лекція/се-<br>мінарське<br>заняття<br>/Online<br><br>Лекцій –<br>2 год.<br>Семін. –<br>2 год.<br>Сам./роб. –<br>9 год. | 1. Божко Б.Л., Мельниченко А.А., Семенов В.Г. Філософія: основні закони та категорії діалектики: навч. посіб. К.:НТУУ «КПІ», 2008. 135 с.<br>2. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Збірка наукових праць. Суми: Університетська книга. 2017. 352 с.<br>3. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.<br>4. Маруховська-Картунова О.О. <u>Філософія науки</u> щодо формування культури <u>філософсько-аналітичного мислення</u> в контексті наукового дискурсу. <i>Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни</i> : науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 96-100. | 1. Опрацювати лекційний матеріал.<br>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).<br>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самот. роботи в Мудлі).<br>4. Скласти схему (див. Мудлі). | 1-2<br>тижні<br>до<br>семіна<br>рськ.<br>заняття |

|                                               |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                    |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| Одинадцятий/дванадцятий тиждень<br>13 годин   | <b><u>Лекція 6.</u></b><br><b>Загально-наукові методи, підходи та принципи наукового дослідження</b><br><br><b><u>Тема 6.</u></b><br><i>Парадигмальність та міждисциплінарність як основні тенденції філософії науки.</i> | Лекція/семинарське заняття /Online<br><br>Лекцій – 2 год.<br>Семін. – 2 год.<br>Сам./роб. – 9 год.  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 228 с. URL:</li> <li>2. Кузь О.М., Чешко В.Ф. Філософія науки: навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.</li> <li>3. Маруховська-Картунова О.О. <u>Філософія науки</u> щодо визначення понять «парадигма» і «зміна парадигм» та концепції «наукових революцій» Т. Куна: <i>Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика</i>: матеріали всеукраїнського наук.-пед. підвищ.кваліфікації, 31.07-10.09. 2023 р. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2023. С. 51-55.</li> <li>4. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. / Я.В. Тарароєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 350 с.</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опрацювати лекційний матеріал.</li> <li>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).</li> <li>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самот. роботи в Мудлі).</li> <li>4. Скласти схему (див. Мудлі).</li> </ol> | 1-2 тижні до семінарськ. заняття   |
| Тринадцятий/чотирнадцятий тиждень<br>14 годин | <b><u>Лекція 7.</u></b><br><b>Етична культура академічної доброчесності науковця.</b><br><br><b><u>Семінар 7.</u></b><br><i>Філософсько-етичні засади наукової діяльності.</i>                                            | Лекція/семинарське заняття /Online<br><br>Лекцій – 2 год.<br>Семін. – 2 год.<br>Сам./роб. – 10 год. | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.</li> <li>2. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г. Гур'янова, Л.Т. Ониксимова, Н.В. Поберій; за заг. ред. Т.О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.</li> <li>3. Карівець І., Кадило А. Сучасна філософія науки: теми й проблеми: навч. посібник. Львів: Новий світ-2000, 2024. 141 с.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опрацювати лекційний матеріал.</li> <li>2. Підготуватися до виступу на семінарське заняття (реферат або презентацію).</li> <li>3. Підготувати філософське есе (див. тематику в завданнях до самот. роботи в Мудлі).</li> <li>4. Скласти схему (див. Мудлі).</li> </ol> | 1-2 тижні до семінарського заняття |
|                                               | <b>Диф. залік</b>                                                                                                                                                                                                         | Диф. залік /Online – 2 год.                                                                         | Основна та додаткова література.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Підсумковий контроль – письмовий диф. залік.                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1-2 тижні до диф. заліку           |

### 9. Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми                                                         | Кількість годин |
|-------|--------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Філософія науки: основні функції та напрямки.                      | 2               |
| 2     | Основні етапи зародження, становлення та розвитку філософії науки. | 2               |
| 3     | Наукове пізнання як предмет філософського аналізу.                 | 2               |

|   |                                                                                    |           |
|---|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 4 | Наукові революції – головні чинники і передумови виникнення засад філософії науки. | 2         |
| 5 | Закони діалектики та формальної логіки як інструменти наукового аналізу.           | 2         |
| 6 | Парадигмальність та міждисциплінарність як основні тенденції філософії науки.      | 4         |
| 7 | Філософсько-етичні засади наукової діяльності.                                     | 2         |
|   | <b>Разом</b>                                                                       | <b>16</b> |

### 10. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                          | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------|-----------------|
|       | Для даної дисципліни не передбачено |                 |

### 11. Теми лабораторних занять

| № з/п | Назва теми                          | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------|-----------------|
|       | Для даної дисципліни не передбачено |                 |

### 12. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми                                                                         | Кількість годин |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Філософія науки: основні функції та напрямки.                                      | 8               |
| 2     | Основні етапи зародження, становлення та розвитку філософії науки.                 | 8               |
| 3     | Наукове пізнання як предмет філософського аналізу.                                 | 8               |
| 4     | Наукові революції – головні чинники і передумови виникнення засад філософії науки. | 8               |
| 5     | Закони діалектики та формальної логіки як інструменти наукового аналізу.           | 8               |
| 6     | Парадигмальність та міждисциплінарність як основні тенденції філософії науки.      | 8               |
| 7     | Філософсько-етичні засади наукової діяльності.                                     | 10              |
|       | Диф. залік                                                                         | 2               |
|       | <b>Разом</b>                                                                       | <b>60</b>       |

### 13. Методи навчання

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Навчальні заняття відбуваються у формі лекцій, опитування, обговорення та коротких доповідей здобувачів, що є актуальними та відповідають темі, що розглядається; у формі семінарських занять та вирішення проблемних завдань.

Лекції з освітнього компоненту «Філософія науки» проводяться із використанням слайдів за допомогою мультимедійного проектора. Під час проведення лекційних занять використовуються такі методи викладання, як читання лекцій, демонстрація презентацій та інших наочних матеріалів, обговорення зі здобувачами ключових проблемних питань лекцій.

Семінарські заняття передбачають проведення здобувачами дискусії щодо питань з попередньо визначених робочою програмою тем, підготовку рефератів та доповідей. Передбачено підготовку здобувачами доповідей-презентацій на основі рекомендованих джерел, а також у результаті самостійного пошуку. Під час проведення семінарських занять використовуються такі методи та технології викладання, як виступи здобувачів з доповідями-презентаціями та рефератами за темою семінару, виступи здобувачів з доповідями за результатами виконання індивідуальних, обов'язкових, додаткових та проблемних питань і завдань.

Основними формами й методами самостійної роботи здобувачів з дисципліни є повторення питань тем лекційних занять за конспектом лекцій, опрацювання основної літератури, виконання індивідуальних завдань, виконання додаткових завдань. Для здобувачів заочної форми навчання додатковою формою самостійної роботи є самостійне опрацювання тих тем лекцій та питань семінарів, які не висвітлювались під час аудиторних занять.

#### **14. Методи контролю**

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом модулів.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю:

- індивідуальне усне опитування;
- усне бліц-опитування з питань семінарського заняття;
- словникова робота;
- аналіз першоджерел, тобто праць відомих філософів науки.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми модульного (проміжного) контролю:

Виконання творчих завдань (презентацій, доповідей, філософсько-наукових есе, рефератів).

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: диференційований залік.

### 15. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів) та національною шкалою.

#### 15.1. Схема нарахування балів з дисципліни

| № п/п | Види та зміст обов'язкових завдань                                                | Максимальна оцінка                                                                                                              | Інші можливі оцінки                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.    | Виступ-презентація з питання плану семінарського заняття або реферативна доповідь | 25-30<br>(при вільному творчому переказі, використанні першоджерел, вичерпних відповідях на 1-2 додаткових запитання викладача) | 20 (при частковому переказі матеріалу, вичерпних відповідях на 1-2 додаткових запитання викладача);<br>15 (при відсутності переказу, неповних відповідях на 1-2 додаткових запитання);<br>10 (при відсутності переказу, негативних відповідях на 1-2 додаткових запитання) |
| 2.    | Виконання індивідуальних, проблемних та додаткових завдань самостійної роботи     | 25                                                                                                                              | 5-10-15<br>(за кожне завдання в залежності від складності завдання та повного чи часткового його виконання)                                                                                                                                                                |
| 3.    | Участь у дискусіях або доповнення до доповіді                                     | 10-15                                                                                                                           | 5 – часткова участь у дискусіях або коротке доповнення до доповіді                                                                                                                                                                                                         |
| 4.    | Бліц-опитування (“питання-відповідь”)                                             | 10                                                                                                                              | 5                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 5.    | Письмовий диф. залік                                                              | 20<br>(10 балів за кожен письмову відповідь за кожне питання залікового білету)                                                 | 5-10-15<br>(за кожне завдання в залежності від складності завдання та повного чи часткового його виконання)                                                                                                                                                                |
|       | <b>Разом:</b>                                                                     | <b>100</b>                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|       | Виконання додаткових (необов'язк                                                  | 20                                                                                                                              | 5-10-15<br>(за кожне завдання в залежності від складності                                                                                                                                                                                                                  |

|                  |  |                                                      |
|------------------|--|------------------------------------------------------|
| ових)<br>завдань |  | завдання та повного чи<br>часткового його виконання) |
|------------------|--|------------------------------------------------------|

Максимальний бал за виконання обов'язкових завдань – 20.

### 15.2. Умови нарахування балів

Критерії розроблені для переліку базових спеціальних компетенцій.

**90** балів та вище виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, здатність пропонувати оригінальні рішення, критично оцінювати об'єктивну та суб'єктивну інформацію, здійснювати самооцінку, логічно і послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання нестандартних практичних задач. **100** балів можуть бути виставлені за виконання обов'язкових завдань; **120** балів – за додаткові обов'язкові завдання з тематики дисципліни.

**70-89** балів виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які можуть містити неточності; за вміння аналізувати отриману інформацію та пропонувати нестандартні рішення, застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних нестандартних задач, вміння аналізувати явища та пропонувати оригінальні рішення; мають місце окремі помилки.

**50-69** балів виставляють за посередні знання навчального матеріалу, його розуміння, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання стандартних практичних задач, не завжди аргументовані відповіді; має місце значна кількість недоліків, у тому числі неточні, або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, за невпевненість під час пояснень теоретичних положень; відповідь задовольняє мінімальному позитивному рівню.

**00-49** балів виставляють за відтворення обмеженої частини навчального матеріалу; при цьому – невміння його пояснити та вирішувати стандартні практичні задачі навіть за допомогою викладача; мають місце безсистемні фрагментарні знання навчального матеріалу, або їх відсутність; потребує повторного вивчення матеріалу. При іншому наборі компетенцій і результатів навчальної дисципліни зміст критеріїв може бути іншим.

### 15.3. Критерії підсумкового оцінювання

|                                                    |                                             |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| Проміжок за накопичувальною<br>шкалою Університету | Оцінка чотирибальною<br>національною шкалою |
| 90 та вище                                         | відмінно                                    |
| 70–89                                              | добре                                       |

|       |              |
|-------|--------------|
| 50–69 | задовільно   |
| 1–49  | незадовільно |

### Система оцінювання та вимоги/ Система оцінювання та критерії

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Загальна система оцінювання курсу</b>          | <p>Загальна система оцінювання курсу проводиться за 100-бальною накопичувальною шкалою.</p> <p>Участь в роботі впродовж семестру/диф. залік – 70/30.</p> <p>За виконану роботу максимально можна отримати 70 балів. Нараховані бали враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Інші 30 балів здобувач отримує на заліку (передбачене тестування з дисципліни).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Вимоги до індивідуальної /письмової роботи</b> | <p>Рекомендованими формами індивідуальної роботи з освітнього компоненту «Філософія науки» є:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1). Підготовка для кожного здобувача та захист на семінарах за семестр двох індивідуальних презентацій на вибір із запропонованої Тематики презентацій згідно Вимог до написання та оцінювання. Оцінка диференціюється залежно від якості виконання та оформлення завдання.</li> <li>2). Написання самостійних науково-філософських есе в довільній формі на запропоновані теми з курсу або на власну науково-філософську тему, яка погоджена з викладачем. Обсяг есе – від 3-х до 7-ми сторінок, оцінювання від 5 до 15 балів.</li> <li>3). Усні виступи на семінарі з рефератами-повідомленнями та доповідями з аналізом філософських першоджерел; з відповідями на певні завдання для самостійної роботи студентів. Оцінювання від 5 до 10 балів.</li> <li>4). Підготовка письмових тез доповіді на наукову конференцію. Обсяг тез – до 3-х сторінок, оцінювання від 15 до 20 балів. Звертається увага на академічну доброчесність. Плагіат заборонено. Творчість та самостійність є важливими.</li> </ol> <p><b><u>ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ:</u></b></p> <p><u>Загальний обсяг презентацій</u> – від 10 слайдів до 25 слайдів.</p> <p><b><u>ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ:</u></b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Перший слайд – назва теми, П.І.Б. студента, назва Університету спеціальність, номер групи.</li> <li>2) Другий слайд – план простий чи розгорнутий (від 5 до 7 пунктів).</li> <li>3) Передостанній слайд – висновки по пунктах.</li> <li>4) Останній слайд – список використаних джерел.</li> </ol> <p><b><u>ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗМІСТУ ПРЕЗЕНТАЦІЙ:</u></b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) На кожному слайді обов’язково давати заголовок слайду по пунктах плану.</li> <li>2) На кожному слайді обов’язково вставляти різні фото та малюнки за текстом слайду.</li> </ol> |

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                               | <p>3) Текст має бути структурований, тобто виділено головні ідеї, підкреслено жирним курсивом або іншим кольором.</p> <p>4) Презентації мають бути змістовні, розкривати назву теми та кожного пункту плану.</p> <p>5) Презентації мають бути без орфографічних помилок, тільки українською мовою.</p> <p><b>КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ</b> (за кількістю слайдів):</p> <p>1) Обсяг презентації – 10 слайдів=задовільно=10 балів</p> <p>2) Обсяг презентації – 11-15 слайдів=добре=15 балів</p> <p>3) Обсяг презентації – 15-20 слайдів=добре=20 балів</p> <p>4) Обсяг презентації – 20-25 слайдів = відмінно = 25 балів з дотриманням всіх вищевказаних вимог до оформлення.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Семінарські заняття</b>                    | <p>Під час проведення семінарських занять використовуються наступні методи та технології викладання: бліц-опитування здобувачів за питаннями семінару; виступи здобувачів з презентаціями та доповідями з теми семінару; виступи здобувачів з доповідями за результатами виконання індивідуальних завдань; філософські дискусії за ключовими питаннями теми курсу.</p> <p>Під час вивчення освітнього компоненту використовуються такі форми поточного контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– індивідуальне усне опитування з питань семінарського заняття;</li> <li>– оцінювання виконаних індивідуальних завдань (презентацій, доповідей, філософських есе, рефератів).</li> </ul> <p>Виступ-презентація або виступ-повідь з питань плану семінарського заняття: максимальна кількість балів – 25 балів (при вільному творчому переказі, використанні першоджерел, вичерпних відповідях на 1-2 додаткових запитання викладача); 15 балів (при частковому переказі матеріалу та вичерпних відповідях на 1-2 додаткових запитання викладача); 10 балів (при відсутності переказу та неповних відповідях на 1-2 додаткових запитання викладача).</p> |
| <b>Умови допуску до підсумкового контролю</b> | <p>Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення освітнього компоненту (семестровий контроль). Основна умова допуску до підсумкового контролю – виконання необхідного обсягу індивідуальних робіт, виконання двох презентацій та захист їх на семінарах.</p> <p><i>Виконання всіх практичних робіт є обов'язковою умовою для підсумкового оцінювання.</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

## 16. Методичне забезпечення

До уваги студентів: усі навчально-методичні матеріали (плани лекцій та завдання – тематика презентацій з вимогами до оформлення тощо) подані в Moodle URL: <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=52>

## 17. Рекомендована література

### Базова

1. Абдула А. Сучасна філософія науки: передумови формування та основні напрями. *Актуальні проблеми духовності*: збірник наукових праць. / Ред. Я.В. Шрамко. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. Вип. 24. С. 23-44. URL: [https://www.researchgate.net/publication/376589374\\_Sucasna\\_filosofia\\_nauki\\_peredumovi\\_formuvanna\\_ta\\_osnovni\\_naprami](https://www.researchgate.net/publication/376589374_Sucasna_filosofia_nauki_peredumovi_formuvanna_ta_osnovni_naprami)
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/29677>
3. Гриб В.І. Філософія науки. Навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ, 2019. 224 с. URL: [http://93.183.203.244/xmlui/bitstream/handle/123456789/6908/Grib\\_filisof\\_nauki.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://93.183.203.244/xmlui/bitstream/handle/123456789/6908/Grib_filisof_nauki.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
4. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В.Г. Гур'янова, Л.Т. Ониксимова, Н.В. Поберій; за заг. ред. Т.О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/71531/3/dovidnyk.pdf;jsessionid=17F8F62E61F4775D96383647483BB5D8>
5. Маруховська-Картунова О.О., Хромова О.І., Цой Т.В. Філософія науки та структура наукового знання: еволюція концептуальних підходів. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках*. Дніпро: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2023. №6 (2). С. 36-44. DOI: <https://doi.org/10.15421/342323> URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1140/1562>
6. Маруховська-Картунова О.О. Філософія науки щодо визначення понять «парадигма» і «зміна парадигм» та концепції «наукових революцій» Т. Куна: *Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 51-55.
7. Маруховська-Картунова О.О. Філософія науки щодо формування культури філософсько-аналітичного мислення в контексті наукового дискурсу. *Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни*: науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 96-100. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-28> URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/244/6504/14515-1>

#### Допоміжна

(відсутні в бібліотеці Університету підручники, навчальні посібники, задачники, а також монографії, довідники, журнальні та газетні статті, інші джерела)

1. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Збірка наукових праць. Суми: Університетська книга. 2017. 352 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dodr-phil-2017.pdf>
2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-sidor.pdf>
3. Карівець І., Кадило А. Сучасна філософія науки: теми й проблеми: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2024. 141 с.
4. Кузь О.М., Чешко В.Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/17865/3/2017%20-%20%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%20%D0%9E%20%D0%9D%2C%20%D0%A7%D0%B5%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%92%20%D0%A4.pdf>
5. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 228 с. URL: [https://shron1.chtyvo.org.ua/Kun\\_Tomas/Struktura\\_naukovykh\\_revoliutsii.pdf](https://shron1.chtyvo.org.ua/Kun_Tomas/Struktura_naukovykh_revoliutsii.pdf)
6. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с. URL: <https://inmad.vntu.edu.ua/portal/static/9AFA5F3E-7A53-4E3C-8EEB-3AF110F6A278.pdf>
7. Філософія науки: підручник. / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І.С. Добронравової. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2018. 255 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>
8. Філософія науки: підручник. / О.П. Сидоренко, С.С. Корлюк, О.А. Коваленко, Т.В. Розова та ін.; за ред. О.П. Сидоренка. Одеса: 2020. 230 с. URL: [http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1823/3/%D0%9F%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA\\_%D0%A4%D0%BB\\_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8.pdf](http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1823/3/%D0%9F%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A4%D0%BB_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8.pdf)
9. Філософські проблеми сучасного наукового пізнання: підручник для студентів-магістрів усіх спеціальностей і форм навчання. / Я.В. Тараросєв; О.О. Дольська; Т.М. Дишкант та ін. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 350 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ec570172-dc88-4ef3-90b1-17adb2605928/content>
10. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с. URL: [https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2176/1/Filosofiya\\_nauky\\_kurs\\_lektsiy.pdf](https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2176/1/Filosofiya_nauky_kurs_lektsiy.pdf)

**Наукові публікації з ОК «Філософія науки» авторки РПНД (силабусу):**

1. Маруховська-Картунова О.О., Хромова О.І., Цой Т.В. Філософія науки та структура наукового знання: еволюція концептуальних підходів. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках*. Дніпро: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2023. №6 (2). С. 36-44. DOI: <https://doi.org/10.15421/342323> URL: <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/1140/1562>
2. Маруховська-Картунова О.О. Філософія науки щодо визначення понять «парадигма» і «зміна парадигм» та концепції «наукових революцій» Т. Куна: *Філософські студії в контексті постсучасних знань: теорія, методологія, методика*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 51-55.
3. Маруховська-Картунова О.О. Філософія науки щодо формування культури філософсько-аналітичного мислення в контексті наукового дискурсу. *Актуальний філософський дискурс: трансформаційні зміни в умовах війни*: науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, 16 листопада 2023 року. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 96-100. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-28> URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/244/6504/14515-1>
4. Маруховська-Картунова О.О. Формування знань з «Філософії» як обов'язкової складової фундаментальної класичної університетської освіти та з «Філософії науки» для підготовки докторів філософії (PhD). *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (18-20 листопада 2022 р., Волинський нац. ун-т імені Лесі Українки, Куявський університет, Влоцлавек. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 89-93. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/24>
5. Маруховська-Картунова О.О. Порівняльний аналіз як метод дослідження культурно-освітніх проєктів. *Острозькі культурологічні читання*: матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Острог, 22 березня 2024 р.). Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2024. С. 48-50.
6. Маруховська-Картунова О.О. Філософія науки про мир та про війну в умовах воєнного стану в Україні 2022 р. *Розвиток науки в умовах воєнного стану*: Збірник наук. матеріалів ХС Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 20 травня 2022 р). Київ, 2022. С. 253-257. URL: [http://surl.li/ckpoghttps://elconf.com.ua/wpcontent/uploads/2022/06/%D0%9A%D0%98%D0%87%D0%92\\_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%8F\\_2022-1.pdf](http://surl.li/ckpoghttps://elconf.com.ua/wpcontent/uploads/2022/06/%D0%9A%D0%98%D0%87%D0%92_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%8F_2022-1.pdf)
7. Маруховська-Картунова О.О. Чи необхідно доповнити розширений глосарій з академічної доброчесності поняттям «повний дослівний плагіат усього тексту твору»? *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище*:

збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня-18 жовтня 2023 р. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 312-317. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-127>

8. Marukhovska-Kartunova O. The Beginning of the Formation of Research Competence in Higher Education Students in the Course «Basics of Scientific Research». *Методологія сучасних наукових досліджень: збірник наукових праць учасників Ювілейної XX Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 лютого 2024 р., м. Харків).* / За заг. ред. К. Юр'євої. Харків: ХНПУ імені Г. Сковороди, 2024. С. 456-460. (534 с.) URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/15248>

### ПОСИЛАННЯ НА Dspace

<https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/3474>

### Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль розташовано на платформі MOODLE: <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=52>

Сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою (інформальна освіта) можуть бути зараховані за умови виконання вимог, наведених у Положенні про порядок визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та інформальній освіті (<https://www.krok.edu.ua/ua/dostup-do-publichnoji-informatsiji?task=weblink.go&id=892>)

### КОМУНІКАЦІЇ

1. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу.

2. Електронне забезпечення навчання (Moodle):

» Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: [dist.center@krok.edu.ua](mailto:dist.center@krok.edu.ua)

» Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle: «Філософія науки».

» Інші засоби зв'язку: корпоративна пошта Університету «КРОК» викладача курсу.

3. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду,

направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу [dist.center@krok.edu.ua](mailto:dist.center@krok.edu.ua). У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

4. Для проведення он-лайн лекцій, семінарських, практичних занять використовується платформа MS Teams. Увійдіть за допомогою свого імені користувача і пароля Office 365.

5. З розкладом занять можливо ознайомитись: <https://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/pidrozdzili/strukturni/studentskij-ofis/rozklad>

У разі виникнення проблем з відображенням розкладу, прохання використовувати альтернативні інформаційні ресурси:

» мобільний додаток Telegram Bot «КРОК – віртуальний помічник» або [contact@krok\\_timetable\\_bot](https://t.me/contact@krok_timetable_bot)

» інформаційний портал: кабінет студента / кабінет викладача

Графіки консультацій викладачів Університету «КРОК» знаходяться

» у персональному кабінеті здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Для цього Вам потрібно обов'язково авторизуватись в системі Office 365.

У разі виникнення запитань щодо входу у Ваш кабінет, пишіть на адресу [support@krok.edu.ua](mailto:support@krok.edu.ua)

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень (корпоративна пошта університету «КРОК» викладача курсу). Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів.

### **Робочу програму навчальної дисципліни «Філософія науки»:**

**Складено** кандидатом філософських наук, доцентом, зав. секцією суспільних наук, професором кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін Маруховською-Картуною О.О.

**Ухвалено** кафедрою іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін (протокол засідання кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін № 1 від 28.08.2024 р.).